

A U S T R A L S K É

IN AUSTRALIA POSTAGE PAID
IN AUSTRALIA POSTAGE PAID

LISTY

AUSTRALSKÉ LISTY

ČÍSLO 2 RIJEN 1991

Registered by Australia Post
Publication No NBQ - 3910

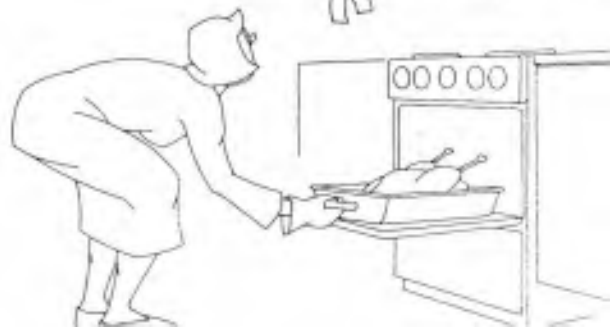
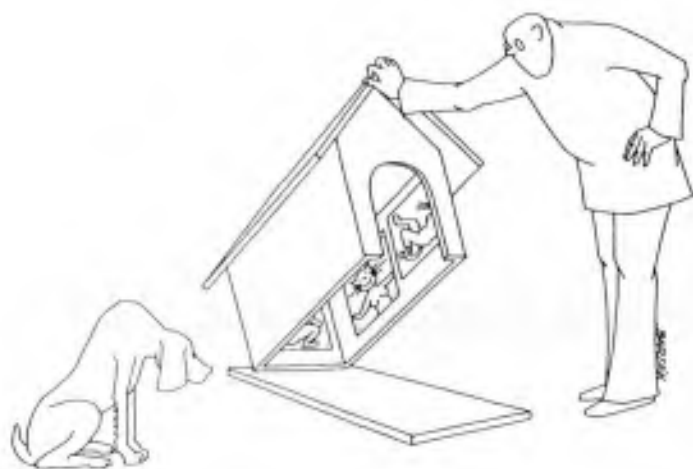
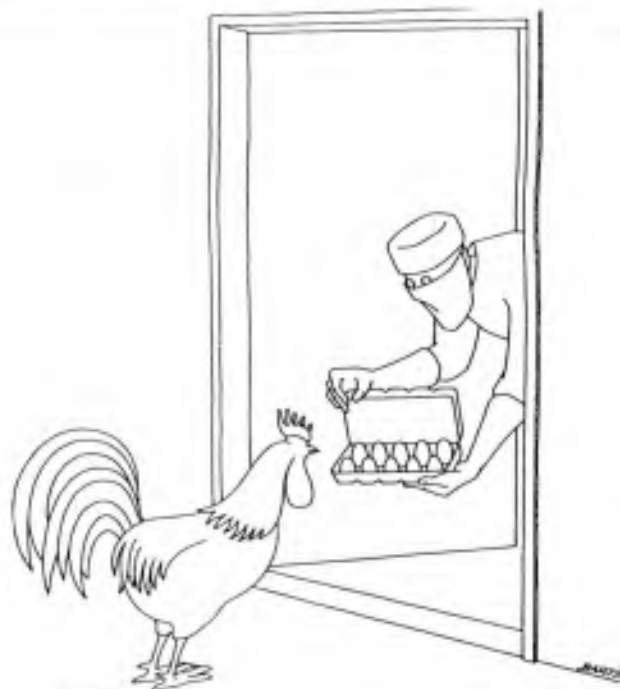

M. ALEŠ - F. ZENIŠEK "HISTORIE"

Miroslav Barták v kostce

Na vysoké škole se vyučil námořníkem a pracoval deset let na námořních lodích. Když mu před dvaceti lety bylo třicet, usadil se doma od té doby už jenom kreslí a maluje. Za těch dvacet let uspořádal 35 samostatných výstav doma i v zahraničí, pracoval pro množství časopisů, ilustroval 14 knih, jeho kresby jsou ve sbornících kresleného humoru v celé Evropě i v Americe. Nakreslil dva filmy a obrázky pro pět televizních pořadů. Má tři děti, hodnou ženu, zpupného kocoura, japonské pero a velkou nedůvěru k těm, co všechno berou vážně.

KAREL ČAPEK: Byla to revoluce?

(část úvahy nad 28. říjnem 1918)

Zdálo se, že nastává věk spravedlnosti, že se nějak v sobě přeměnil náš společenský řád, svět, který byl šikanózní k poddaným, nebude už krutý ke svobodným a rovným občanům. Samozřejmě se cítilo, že jsme povinni korunovat svou svobodu splněním starých snů, budovali jsme ve fantazii - ne ministerstva obchodu nebo železnic, nýbrž školy, kulturní ústavy, stánky vědy a umění. Dnes se můžeme jenom ušklíbnout: bylo to naivní a pěkné. Ale podstatné je, že toho dne se instinktivně cítilo, že vstupujeme do nového světa, který, to se rozumí, bude na hony a hony pokročilejší a lidštější, než byl ten starý řád.

Nejen nový režim, ale ve všem všudy nový svět a nový mladý život: to se právě jmenuje revoluce. Byla tu a byla v nás, byla ve vzduchu, ležela před námi na dosah ruky. Zůstala jen náladou, byla prožita jen v citovém rozechvění, za dva tři dny se rozumný národ vrátil k denní práci a všedním starostem.

Mnozí říkají: chválabohu. Zbytečno přit se o minulost, co se stalo, to teď máme - časem se skoro zdá, že nás ta převratová střizlivost a praktičnost nevedla v každém ohledu na cesty daleko vedoucí. Ale kdykoliv vzpomínáme na onen památný říjnový den, měli bychom si připomenout i ten skromný a jenom naznačený kousek revolučnosti, který jsme v sobě tehdy nesli všichni, ať už jsme dnes v kterémkoli táboře. Tehdy jsme všichni věřili v divy, které uděláme. Byli jsme schopni obětavosti, velkodušnosti a velkorysosti, kterou bychom dnes těžko hledali ve svých politických aktech. Z jakýchsi příčin ta revolučnost tehdy nebyla realizována.

Přesto zůstává něčím v naší politické tradici, něčím, před čím se lze občas zastydět, něčím, čeho se lze občas ptát o radu. To, co se nestalo skutkem, neztrácí tím ještě platnost programu. V onom říjnovém dni zůstalo uzavřeno něco naší národní mladosti. Bylo by jí třeba zvláště dnes.

28. ŘÍJEN 1918 V PRAŽSKÝCH ULICÍCH.

Zatímco dnes už i v Moskvě doznívají hrany jedné z nejkrvavějších utopí, my se znovu zamýšlíme nad osudy naší vlastní říjnové revoluce z roku 1918. Čechům přinesla obnovu staré státnosti a byla nakonec logickým dovršením obrozeneckých snah. Slovákům takřka v poslední chvíli umožnila procitnout z více než tisícileté mrákovy.

Pražská dlažba pamatuje doby slávy i hlubokých pokoření, veřejné popravy, defenestrace, pochody okupantů a nejednu revoluční barikádu. Zrození republiky jistě patří k těm pomníkům štěstí v našich dějinách tak vzácných, kdy dva neohrožení a nekompromisní Slováci, Masaryk a Štefánik s Čechem Benešem v čele legii v zahraničí a hrstka uvědomělých lidí doma, přesvědčili vítězné spojence o nutnosti zřízení Československa.

28. říjen je již dnes opředen tolika legendami, kolik jich asi jednou čas opřede kolem listopadu 1989. Havlovo povstání však zachytil rozhlas, film a televize přinášely tisíce záběrů, ale před třiasedmedesáti lety nebylo ani radio a očitých svědků valem ubývá.

I tady v Austrálii jsou však ještě mezi námi pamětníci tohoto říjnového dne. Jedním z nich je mistr Dimitrij Šetelik, pražský rodák, malíř, restaurátor a konservátor, syn malíře Prahy Jaroslava Šetelika. Mistr Šetelik byl v ten den desetiletým primárnkem na gymnáziu ve Slovenské ulici na Vinohradech.

"Už v půl osmé na mě volal k nám do čtvrtého patra kamarád Jarda Hájek, že se něco ve městě děje, prý nějaký převrat, že bychom se měli jít podívat. Bydleli jsme tehdy v dědečkově domě v Čelakovského ulici a já v září začal chodit do primy. A právě před několika dny jsem dostal ve škole vyčíněno, že neumím zpívat rakouskou hymnu. Tatinek byl záložním důstojníkem c.k. armády, byl ve válce, s maminkou nebyly žerty a chodit za školu nebylo u nás zvykem." "A šli jste?"

To se rozumí, táhlo nás to po bývalé Palackého třídě směrem na Václavské náměstí. Cestou jsme všude viděli, jak lidé strhávají vojákům i důstojníkům rakouské orlíčky a jak odstraňují z domů další symboly mocnářství. Všude bylo plno lidí a povyku. Dorazili jsme pod Muzeum, kde bylo ohromné sročení lidu, něco během války nevidaného. K davu hovořil řečník za řečníkem a my kluci měli oči na štopkách i když jsme plně nechápali o co vlastně jde. Ve mě však silil blahý pocit, že Hospodine zachovej nám, už ode mne asi nikdo žádat nebude. Dav kolem nás se vlnil a najednou někdo začal volat, že se má jít na Staroměstské náměstí. Proudí lidí se začaly valit dolů k Můstku.

(pokračování str. 2)

Stručný přehled rubrik

Vzpomínka na 28. říjen 1918	01
Pozvánky na říjnové oslavy	02
Tleskejte, emigranti, tleskejte.	03
Ohlasy na setkání s dr. V. Klausem.	04
O knihách a češtině zvláště.	05
O europesimismu, suverenitě	06
a víře, že to všechno dobře dopadne.	07
Ekologická devastace Východní Evropy	08
Výběr z australského tisku.	09
Výročí Antonína Dvořáka.	10
Pozvánka do divadla - poesie	11
Stránka pro ženy.	12
Novinky z konzulátu.	13
Nad dopisy diváků.	14
Povídky.	15
Inzerce a služby.	16

(pokračování ze st. 1)

Ještě před polednem jsme došli - nebo spíše byli dotlačeni - před Staroměstskou radnicí.

„Husův pomník tam tehdy ještě nestál, že?“

„Kdepak pomník, stál tam Mariánský sloup a kolem zase plno lidí.. Ten sloup býval mnohým Čechům soli v očích, ale já to tehdy ještě nevěděl. Najednou se někdo vyšplhal nahoru, upevnil smyčku kolem krku panenky Marie, dav začal tahat a sloup se skácel. Lidé tleskali. Pro nás to všechno bylo něco neobvyklého. Že dav zničil drahou kulturní památku, na to jsme v té chvíli nemysleli a ani nás to nenapadlo. Ani to, že to byla náboženská profanace. Jen ten pocit viny z neznalosti hymny mocnářství ustupovala a skoro se už rozplýval. Nabýval jsem také jistoty, že oba dědové, kteří se připojili k výtkám školy, už také nebudou na hymně trvat... U nás v rodině se převrat nečekal, alespoň přede mnou se o tom nehovořivalo.“

„Ale Mítova maminka byla velká vlastenka“ - vkládá se do mistrova vyprávění manželka Lenka - „oba jeho rodiče byli velcí národovci.“

„Byli nebyli, ale přede mnou se za Rakouska o takových věcech nemluvilo. Nu a jak ten mariánský sloup ležel před námi na zemi, začal někdo volat, že se teď jde na Malou stranu. Ale mariánský sloup na Malostranském náměstí už stržen nebyl, nějaký uvážlivý občan lidem domluvil a dav se rozešel. To už měl kdekdo na klopě trikoloru, i my hoši a já s ní slavnostně přišel domů. Moje první republikánská trikolora.“

„Takže, mistře, před vašima očima kráčela historie?“

„Kráčela, kráčela, ale my primáni jsme ji tehdy prostě kráčet neviděli, byla jen ta škodolibá radost, že té rakouské hymně už odzvonilo.“

Tak tedy prožil ten slavný den desetiletý Míša Šetelík. O odboji, o Masarykovi, o legiích tehdy nevěděl nic. Republika

přinesla dvacet let svobodného života, ale nakonec víry středoevropských bouří donesly mistra Šetelíka do Sydney.

Nezeptali jsme se ho zdali soudí, že to všechno bouření v pražských ulicích během jeho více než osmdesáti let života, přineslo více radosti než žalu. Snad i proto jsme se ho nezeptali, že jsme tušili odpověď plnou klikatin.

Skon rakouské hymny v království českém byl nicméně a nepochybně zapsán do knihy zlaté. Velký a krvavý Říjen zničil životy milionů. Náš malý a již jenom sametový Říjen přežívá.

(s mistrem Šetelíkem roznmlouval Bořek Šindler)

NA POČEST OSLAV 28. ŘÍJNA

se koná

27. října 1991 ve 2 hodiny odpoledne

SOKOLSKÁ AKADEMIE

Úvodní projev - generální konsul
ČSFR ing Josef Sládek. Poté následuje
bohatý sportovní a kulturní program.

**Srdčně vás tedy zveme
do
Sokolského Národního Domu
v Sydney**

Československá obec legionářská jednota VICTORIE pořádá

vzpomínkovou slavnost při příležitosti
**73. výročí vzniku první
Československé republiky**

v neděli 27. října 1991 v 11 hodin dop.
u SHRINE OF REMEMBRANCE
v Melbourne,

se společným obědem a
SLAVNOSTNÍ AKADEMIÍ
v Sokolském Národním Domě.
Národní kroje vítány.

*Přijďte vzdát čest padlým hrdinům a
obětem komunistické nadvlády.*

Výbor ČsOL

Tleskejte, emigranti, tleskejte!

Marcela Čechová

Přeji těmto novinám úspěch a nejsem si proto jista, zda odpovědná redaktorka udělala dobře, když mě požádala o spolupráci.

Mám totiž tu smůlu, že nejenže nejdu s dobou a nehlásám to, co se očekává, ale často době přímo odporuji. Pamatuji totiž časy, kdy bílé bylo bílé, černé černé a svět to tak pojmenovával. Nemohu si zvyknout že se dnes mluví o bílém a myslí se černé, popřípadě za bílou se vydávají různé odstíny pošpiněné šedi. Protože jsem opustila vlast nikoliv u vidiny plných lednic, ale abych mohla svobodně říkat co si myslím, často se dopouštím nepřístojného pošlapávání posvěcených tabu a kladu sobě i druhým nepříjemné otázky. Znechucený čtenář potom, podle své národy, mne buď přirovnává k domestikovaným sudokopytníkům, nebo přímo vypovídá předplatné, ačkoliv by mu mělo být jasné, že oficiální názor redakce se od mého může diametrálně lišit. První skupina našinců mi nevdá - vím, že mnozí z nich by si mohli gratulovat, kdyby jejich lidská užitečnost dosahovala užitečnosti zmiňovaného zvířete. S těmi druhými je to horší: jak jim vysvětlit, že základním atributem demokracie je svobodná diskuse, výměna myšlenek, snaha pochopit druhého?

Je to těžké, to vím z vlastní zkušenosti. Všechno je totiž obvykle úplně jinak než by logicky mělo být a než se nám předkládá k věření. Vezmeme události z Československa, po revoluci, která byla tak strašně sametová, že se - zaplať pánbůh - obešla beze ztrát na životech. Režim, jehož historie je prosaklá krví, obložená mrtvolami a vroubená slzami, padl prakticky bez obrany, bez výstřelů. Tedy: řeklo se nám, že padl. Je to ale pravda? Nešlo náhodou jen o převlek, o výměnu strážní, znaků a barvy razítek?

Řeklo se nám, že vláda, která nastoupila je lepší, lidská a spravedlivá.

Netrestá pochybovače ztrátou svobody v uranových dolech, otevřela hranice. To je všechno pravda a my tomu nadšeně chceme věřit a tleskat. Pravda je však také, že pochybovači jsou dnes odrovnáváni jiným způsobem: jsou ignorováni, nebráni na zřetel. Otázky nejsou zodpovězeny, plamínek nedůvěry není uhašen.

My ovšem chceme věřit a otázky na které se nedá odpovědět kladně mě boli, stejně, jako každého jiného. Bylo nám předloženo k věření, že Havlova vláda odmítne komunismus a nastolí řád založený na odlišné filozofii, na pravdě, tak jak jsme ji rozuměli za časů, kdy dobro bylo odměřováno a zlo trestáno. Protože nedokáži věřit slepě, ptám se a prosím, abyste nezvedali kámen, ale raději odpověděli: byl výběr prezidenta opravdu spontánním aktem, kdy národ zvolil toho nejlepšího, či tu šlo o předem připravený kolosální podvod na většině národa? Nebo starý režim počítal, že využije ke svým cílům nezměrný pacifismus nového vůdce a daří se mu to? Či při převzetí moci se musel nový vůdce zavázat určitými sliby, mezi něž patřil fakt, že kriminálníkům starého režimu nebude zkřiven vlásek na hlavě?

Osobnost prezidenta je pro mnohé z nás tabu. Máme v sobě po generace zakotvenou touhu slepě věřit, obdivovat a heroizovat vůdce národa. Havel se nám zdál splněním všech vlasteneckých snů, něčím, na co jsme už od Masaryka čekali. Nechceme si klást otázky jaký je to vůdce, který sice prošel zkušeností komunistického vězení, ale po svém zvolení neprohlásí komunistickou stranu za zločineckou organizaci? Který si za své spolupracovníky skoro bez výjimky zvolil bývalé komunisty a obsadil jimi nejdůležitější ministerstva i zahraniční posty?

Který na jedné straně přesvědčivě hovoří o nutnosti "nebýt jako oni", ale na druhé straně nevidí a nechce vidět, že nenapravit křivdu znamená spáchat ji znovu? Jen jeden příklad za všechny: 17. prosince 1990 byl trest smrti exulantu Bunžovi zrušen, ale zároveň byl odsouzen na patnáct let (slovy 15) za "zločiny rehabilitaci nedotčené" s právem podat stížnost do tří dnů.

Pozvali jsme si do Austrálie a medailemi obdařili Sašenku Dubčeka.

Nevdá, že vždycky byl a stále je odchovancem a zastáncem zločineckého učení, zvaného socialismus a komunismus. Je to šarmantní, milý stařík, říkali ti, co mu tleskali.

Vsadím se, že kdyby někde v Praze v parku potkali prokurátora Urválka, který poslal na smrt desítky nevinných lidí, také ho shledají "milým staříkem". Nesmějte se, k takovému setkání by klidně mohlo dojít, sametová vláda sice odsoudila antikomunistu dr. Bunžu, ale ani vlásek na hlavě nezkřivila dr. Urválkovi.

Velice se také tleskalo panu ministru Klausovi, když nám dal nepokrytě najevo, jaký má sametová vláda názor na emigranty. Po léta jsme naivně věřili, že opuštění republiky bylo naší formou protestu vůči režimu, který hlásal "opuští-li mne, zahyneš".

Nezahynuli jsme, dočkali se změny režimu, ale filosofie se nezměnila. Stále platí, že "nás nikdo nevyháněl", šli jsme sami a tím pádem jsme se sami odepsali. Co bylo ukradeno, je ukradeno na věčné časy, majetek už také dávno není v rukou těch, kteří ho ukradli, pravi pan Klaus.

Chcete se snad mstít šarmantním staříkům a babičkám s důchody pětkrát tak velkými, než je důchod normálních občanů, kteří u strany nebyli? Nebo snad žádat náhradu a trestat jejich dětičky a příbuzné? Ne, to by nebylo demokratické. Navíc komunistická strana stále v ČSFR legálně existuje, má své poslance ve vládě, kteří se podílejí na tvorbě zákonů a jak to vypadá, příští rok ve volbách zvítězí na celé čáře.

Že se v SSSR strany vzdali? My zůstaneme raději demokraticky sametoví. Nějaká spravedlnost by mohla mít ne - do - zír - né následky.

Ostatně my máme jiné starosti, než spravedlnost pro emigranty, pravi doktor Klaus. Kdybychom ti, emigrante, vrátili statek, ve kterém je dnes dětská školka, ty si ho převezeš do Klokánie a naše děti ztratí, chudinky, střechu nad hlavou. Na stavby nových školek republika nemá. Ještě horší by bylo, kdybychom ti vrátili domek, ve kterém dnes žije rodina funkcionáře a celá léta už si bydlení vylepšuje vlastní prací. Ty je z domku vyhodíš a co my s nimi? Pře-

ce jim nemůžeme nabídnout tak jako normálním lidem garsonku nebo 1 plus 1 bez příslušenství? Republika má finanční problémy, morálka musí stranou, praví pan Klaus a krajaní tleskají až se sokolovna otřásá.

Plácejte, přátelé, tleskejte, vždyť to je to, co od vás doba žádá. Já netleskám, já jen zírám a nestačím se divit.

Ohlasy na setkání s dr. Václavem Klausem

Problémy privatizace a zkušenosti 700 let české historie.

Ze záznamu setkání s dr. Václavem Klausem (Australské listy, číslo 1, září 1991, str. 4 a 5) vyplývá, že "základním problémem, který se musí je privatizace a to jak "velká", tak i "malá". K otázce restitucí, pan ministr uznal "obtížnost řešení tohoto problému".

Já samozřejmě souhlasím úplně s jeho slovy, že "znárodnit něco můžete škrtnutím pera, ale nic se nedá škrtnutím pera postavit".

Ale také si uvědomuji, že úřady mají vlastně velkou výhodu v 700 let trvající praxi a znalosti v kradení a navrácení pozemků, domů a všelijakých obchodů i práv. Z tisíce příkladů z dávné i nedávné minulosti uvádím několik typických případů:

18. dubna 1341 za krále Přemysla Otakara II povolení bylo vydáno prvním dvěma Židům k nastěhování se do Českých Budějovic a zakoupení si bydliště zde. O 10 let později patří Židům řada domů, ale v roce 1380 jim zůstaly jenom domy tři. Zda byli vykázáni z města z důvodů zdravotních a zda domy byly vráceny původním majitelům z dokladů nevyplývá. Některé doklady z Husitských válek z Jižních Čech svědčí o navrácení židovských majetků křesťanům.

Řada městských matrik a obecních dokladů dokazuje expropriace různých majetků ve prospěch katolických řádů. Nové zákony platící v roce 1546 ze krále Ferdinada umožnily utečencům z Litoměřic, kteří byli vykázáni z města "jelikož se dohodli s Turky", žádati o navrácení nemovitosti...

Ze krále Vladislava Jagelonského se opakuje kradení a navrácení majetků. Řadu příkladů najdeme v Náchodské matrice. Dosti převodů se vyskytuje v různých městech později, na příklad za Marie Terezie v roce 1744.

Doba po Bílé Hoře byla zvláště výhodná pro podnikatele, kteří dovedli výhodně manipulovat se znárodnovacími zákony.

Na příklad Albrecht z Waldsteina, generalissimo katolických armád ve třicetileté válce, nashromáždil a ztratil tisíce akrů pozemků, měst a zámků mezi jinými tehdejšími hrad Konopiště. Zámek Konopiště včetně sadů ruží o velikosti 18,000 akrů, osobní majetek Franze Ferdina nda letech 1900, ačkoliv byl legálně odkázán jeho dětem, byl zabaven první republikou, zahrnující pro dobrou míru 22,000 akrů u Chlumce. (Gordon Brook-Shepherd, Victims at Sarajevo, Harvill Press, London 1984, str. 86-88 a Pavel Nikitsch-Boules, Vor dem Sturm, Erinnerung an Erzherzog-Thronfolger Franz Ferdinand, Berlin 1925)

Léta 1938-1990 jsou pro studenta kradení a navrácení zlatým dolem. Konfiskace a rozdělení bylo na tolika základech, že listina kritérií by vyplnila několik stránek textu včetně generalisace třídních nepřátel lidu k zrádcům a vykořisťovatelům. Mimochodem, čtení o nedohodách mezi městy, obcemi, státem a říšským vystěhovaleckým úřadem o kořistech arisace obsahuje velice poučné příklady z let před začátkem druhé světové války.

Osobně věřím, že naše znalost bohaté minulosti by měla nepochybně přispět k zrychlenému ustanovení "nějakého řádu podle kterého bude řešení prováděno, aby se našel začátek a konec", jak pan ministr prohlásil.

P. E.

K výkladu zákona o restitucích, interpretovaného některými československými vládními činiteli, dnes nerozlučně patří rčení "my na to nemáme". Toto rčení zřejmě vzniklo jako výsledek jednoduchého aritmetického úkonu a sice znásobením 580 000 x 100000 58 miliard. Pro slovní vysvětlení tohoto početního úkonu se musíme vrátit do nedávné minulosti, kdy místopředseda čsl. vlády vysvětloval na jedné schůzce

novinářům výklad restitučního zákona ve spojitosti s občany žijícími v zahraničí. Dr. Rychetský prohlásil, že tam, kde nebude možno vrátit předměty restituční v naturální formě, má být přihlédnuto k odškodnění ve výši 100 000 korun, což při 580 000 emigrantech by činilo částku 58 miliard. Na tomto výkladu je jedině správný početně zjištěný výsledek. "Je to úmyslné akcentování výkladu až druhé, náhradní části návrhu zákona, absolutně ale i vědomě opomíjející přednosti navrácení předmětů restituční v naturální formou. A tak i když slyšíme "my na to nemáme", tak se přece musíme dovtipit, že by to bylo určité jinak "kdybychom na to měli", ale přitom se ani nikdo neodvážil zeptat, jak by to tedy bylo "kdybychom na to měli", protože my na to prostě nemáme. Ale aby to bylo všem úplně jasné, tak nakonec i kdybychom na to měli tak také nemůžeme, protože vydaný zákon o mimosoudních rehabilitacích v paragrafu 3 vylučuje všechny občany žijící v zahraničí a nemající trvalý pobyt..

Pan ministr nám vysvětlil, proč 99% z nás přítomných jsou ekonomičtí emigranti. Řekl: "Vy jste odešli z vlasti dobrovolně, bez jakékoliv nutnosti či nátlaku odejít, rozhodli jste se začít život jinde a tak vaše nároky ve vztahu ke staré vlasti nejsou opodstatněné.

Pokud pak jde o hybridní pseudo-výraz "hospodářský emigrant", ten pokořuje a znevažuje svaté a nezadatelné právo jednotlivců, skupin lidí, nebo i celých národů odejít z různých důvodů anebo i bez důvodu z mateřské země anebo se do ní vrátit..

Když všichni přítomní naslouchali výkladu o hospodářských emigrantech, tak jsem se díval kolem po těch tvářích, některých hodně vrásčitých ve kterých je vepsána zkušenost z dob ztrávených v různých zahraničních odbojích, z dob emigrace, kdy věřili v konečné vítězství nad nacismem. Ano, oni přišli a zvítězili a pak zase odešli, lepe řečeno museli odejít. Ti, kteří zůstali získali další zkušenosti, tentokrát z různých lágrů, pracovních táborů a kriminálů.

A když neskončili jinak a byli propuštěni, tak většinou také ještě odešli.

Z tajů krás české řeči (pokračování)

Snažte se, prosím přeložit do kteréhokoliv jazyka toto: košilanda (ne košilačka), zvláštnůtka, libůstka, tma tmoucí, škoda přeškoda, pejsáček postěkával, ach bóže rozbože, at si ten učítylek trhne nohou, pozapomenutý popěvek. A nebo zkuste:

Koupat se nekoupu, žlutavý-nažloutlý-zažloutlý -přižloutlý. A to jsme vytáhli z té naší divotvorné zahrádky jenom několik kvíteků, úplně namátkou. Brzy poznáte, že nic z těchto českých pochoutek v jiné řeči vyjádřit nevyjádříte. Jinou zajímavou specialitou jsou naše zdobnělinečky. V jejich počtu a členitosti nám snad konkurují jen Slováci, Ukrajinci, Rusové a Bělorusové. Sladoulínka a tichoulínka, ale také sladoučka a tichoučka - jen to zkuste v angličtině. Hubeňoučka holčička přikusovala k mlíčku tenounce nakrájené kousinky chlebička. To prostě do jiných jazyků "přeložit nepřeložíte". Oč?

A jak říci anglicky "oč"? To se vám nepovede - oč, že ne?

Milovník a obdivovatel češtiny Pavel Eisner českou řeč kdysi nazval našim "chrámem a tvrzí". Napsal také, že jazyk je to, čím přežije národ, jazyk z národa, národ z jazyka co bere a jim živ jest.

BŠ

Anglický slovník potřebných slov:

medicina

angína - tonsillitis
zánět průdušek - bronchitis
zápal plic - pneumonia
žlučnickový záchvat - biliary colic
ledvinová kolika - renal colic
zarděnky - rubella
zánět uší - otitis
plané neštovice - chicken pox
žaludeční šťávy - stomach juices
oční zánět - conjunctivitis
žaludeční vředy - stomach ulcers
srdeční slabost - heart failure
mandle - tonsils
dýchací cesty - respiratory tract
osypané dítě - child with rash
vystřelující bolest - shooting pain

MOŽNÁ NEVÍTE, ŽE :

V Archivu hlavního města Prahy v Husově ulici je uložena městská kniha Starého města pražského z roku 1310. Nese titul "Liber vetustissimus statutorum et aliarum rerum memorabilium", tj. "Nejstarší kniha statutu a jiných pamětihodností." Je psána latinsky, poprvé na papíře. Spolu s chebskou knihou psan-ců je to nejstarší dochovaná městská kniha z českých a slovenských měst..

**: kniha : člověk
přítel
člověka přítel
knihy**

HOVORY S T.G.M.

Nedávno jsem znovu prolistoval "Hovory s T.G.M." Člověk v tomto Čapkově mistrovském díle vždycky ještě vykope nějaký drahokam. Karel Čapek přibližuje čtenáři Tomáše Garigua Masaryka, postavu falešnými vyznavači často povznášenou k nedostupnosti, vpravdě čapkovsky. Prostě, poutavě a jazykem, který čtenáři nemu-že neučarovat.

Mládi na rodném Moravském Slovácku, studie a universitní docentura ve Vidni, později profesura na Karlově universitě v Praze, boje o Rukopisy a o pravost českých dějin, nakonec zápas o samostatnost a presidentování v nezávislé republice - to všechno perem mistra moderní češtiny. Kniha se dá číst se zatajeným dechem i když ji čtete po několikáté.

Komunisté zavrhlí a z knihoven odstranili Masaryka i Čapka. I když zejména ku konci své samovlády povolovali zveřejňovat z Čapka to, co pokládali za bezpečné, "Hovory" však po únorovém puči patřily mezi absolutní tabu. Bylo to něco, co mládi lidé nesměli vzít do ruky, ba o čem neměli vůbec nikdy vědět. Zejména ty pasáže, kde Masaryk po Čapkovsku-Masarykovsku vysvětluje proč nikdy nemůže být komunistou.

Samozřejmě i státi o Masarykově víře v Ježíše a jeho příkaz lásky, byly českými bolševiky důsledně potlačovány. Mládi Češi a Slováci v Hovorech mohou objevit jak Masaryka, tak Čapka a nakonec i sebe sama. Proč Slováci? Dočtou se na příklad o tom, že první prezident Československa vlastně nebyl "Čechem". Jeho matka byla Moravanka ze Slovácka a otec byl Slovák. Právě k tomu se rád vždycky hlásival a byl proto trnem v oku gardistům, tedy nejen pro nacisty a komunisty byl Masaryk persona non grata.

Ne každý nově vybudovaný evropský stát se může pochlubit, že v jeho čele zasedl filosof, původně kovářem vyučený, syn nevolníka, který se dopracoval vlastním přičiněním na katedry universit, pomohl Spojencům porazit rakouskou monarchii a nakonec vytyčil na Hradčanech heslo "Pravda vítězí". Toto všechno bylo něco, co naši komunisté, posedlí Marxem a Stalinem, zakazovali mladým lidem vědět.

Čapek si zřejmě s Masarykem rozuměl beze zbytku. Však byl také jedním z "pátečníků", dokonce jejich hostitelem. Člověk -tedy člověk dnešní - jaksi z každé řádky Hovorů vyčítá, že "starý pán" by se byl asi nacistům ani bolševikům nevzdal. Nebyl mužem krkolomných kompromisů, k nimž jeho následovníci prokazovali sklony tak časté. Čtenář má pocit, že ušlechtilá tvář našeho prvního presidenta se dnes dívá na Hradčany odněkud shora vliďně, a že by dnešní president mohl s Čapkem v hovorech pokračovat.

B.Š.

O europesimismu, suverenitě a víře, že všechno dobře dopadne.

(přetištěno Reporter 28-1991)

Prof. dr. Ota Ulč. - V padesátých letech krátce studoval na Karlově universitě v Praze, na začátku šedesátých let emigroval do USA a pokračoval ve studiu na Kolumbijské univerzitě v New Yorku, kde získal doktorát. V současné době přednáší politologii na univerzitě v Binghamtonu. (Department of Political Science State University of New York at Binghamton) Spisovatel, novinář, stálý spolupracovník týdeníku Reporter a exilového časopisu Západ. Vášnivě rád cestuje, což mu jeho zaměstnání ve značné míře umožňuje - jako univerzitní profesor má nárok na mimořádnou dovolenou na devět měsíců každých sedm let. Jeho zážitky z výprav po všech kontinentech (mimo jiné absolvoval i cestu kolem světa, byl poradcem ministerského předsedy na Cookových ostrovech atd) by vydaly na nejednu tlustou knihu. V červnu při příležitosti svého přednáškového turné po ČSFR nám poskytl krátký rozhovor.

Pane profesore, co si vy jako odborník na ústavní a mezinárodní právo myslíte o současné politické situaci v Československu?

Nejen já, každý člověk na Západě, který se jen trochu vyzná v politologii, se velmi podivuje, když si náhodou přečte názory některých slovenských, ale i českých politiků, konkrétně jejich interpretaci suverenity státu. Nejedna z těchto názorů je totiž vyložena groteskně. Suverenita přece znamená nezávislost státu. "Ničím neomezená moc nad obyvatelstvem" - tvrdí prastará definice. Suverenita poskytuje tedy výkon absolutní pravomoci na území toho kterého státu. Jeho nezávislost charakterizuje fakt, že ve svém rozhodování není dominován, konfrontován jinými státy, či skupinou států. Je zcela absurdní - a přesto se o takovém nesmyslu u vás dlouho diskutovalo - aby uzavřely smlouvu suverénních států dva státy, které

suverénni nejsou, nemají atributy suverénnosti a nebyly za suverénní ani uznány. V českém tisku jsem četl, že přibližně většina Slováků i Čechů chce federaci, ale jaksi stále schází zcela jasné vyjádření slovenské reprezentace, jak si vlastně tuto federaci představuje. Státní útvar, ve kterém by fungovala dvě ministerstva zahraničí, dvě armády, měny nebo ekonomiky, nemá s federací nic společného, za jistých předpokladů by snad mohlo jít v tomto smyslu o konfederaci. (Konfederace - volné združení států, spojených formální smlouvou, s právem takovou unii opustit. V konfederaci má centrální vláda určitou moc nad členskými státy, ale nemá přímou moc nad občany těchto států) Toto žonglování s pojmy, jimž většina lidí asi ve skutečnosti nerozumí, je velmi nebezpečné, nehledě k tomu, že je pro odborníka silně trapné poslouchat například výklad pana Kňazka, který o jejich významu nemá pravděpodobně ani nejmenší potuchy.

V souvislosti s debatami o připravovaných ústavách se často mluví a výhodách a nevýhodách států založených na národnostním principu..

Jsem přesvědčen, že stát založený na národnostním principu by měl vcelku slušnou šanci na úspěch, ovšem, kdyby se v současnosti psalo devatenácté století. Svět je již dnes o mnoho dál. Spěchat takto do existenci sebevraždy se mi zdá příliš nákladné a zbytečné podivíství. Mimochodem bylo by velmi zajímavé, kdyby podobné myšlenky chtěl někdo realizovat v USA, kde žije asi kolem dvou set národností.

Podle slov předsedy slovenské vlády Jána Černogurského chce Slovensko vstoupit do Evropy samostatně.. Jaké by - podle vás - amerického politologa - byly následky případného rozpadu našeho státu?

Přehnaný důraz na národnostní princip je vyloženo v rozporu s étosem a moderním myšlením současného civilizovaného světa. Západ začíná rozlišovat blok bývalých socialistických zemí na Polsko, Československo a Maďarsko a na ostatní státy. Jinými

slovy - bývalé satelity Moskvy se samy svou politikou rozdělily na střední Evropu a Balkán. Události v Rumunsku, Bulharsku a zvláště v Jugoslávii nejsou na Západě v žádném případě citovány a komentovány stejným tónem jako dění v ČSFR nebo u vašich jižních a severních sousedů. Velkou výhodou Československa při všech zahraničních jednáních (tuto výhodou však možná právě prohospodařujete) je obrovská prestiž unikátnosti ČSFR, jejímž autorem a tvůrcem je bezpochyby především prezident Václav Havel. Žádný státník v nově demokratických a svobodných zemích není na Západě ani zdaleka tak populární, ale i ctěný a vážený, jako váš prezident.

Jsou však i jiní reprezentanti vaší země. Poslanci Federálního shromáždění byli při své návštěvě přijati vysokými americkými činiteli, kteří na jednom setkání vznesli dotaz, jaký je v současné době největší problém ČSFR, v čem mohou pomoci? Ihned vyskočil slovenský poslanec a řekl, že největším problémem této země je čechoslovakismus. Nebudu zabíhat do podrobností, řeknu jen tolik, že Američané se na něj dívali jako na bytost z vesmíru, aniž chápali o čem mluví. Necháпали to jakési surrealistické prostředí zcela zpřeházených priorit. Vůbec bych se nedivil, kdyby některý z Američanů odvětil, že pokud považujete tyto marginální, efemérní a frivolní problémy za prvotné, nepotřebujete asi žádnou naši pomoc.

Ale pojďme k druhé části vaší otázky. Mnoho lidí se asi na mne bude zlobit, ale já osobně bych variantě rozpadu státu přidělil v krátkodobém výhledu znaménko minus a v dlouhodobém znaménko plus. Je pravda, že pokud by k tomu skutečně došlo (záleží také na způsobu), celý stát, nebo oba státy by byly hozeny do košíku s balkánskými kmeny. Byly by také pochopitelně mnohé problémy s předěláváním mezinárodních smluv a celá řada jiných těžkostí, to však není nic nového, stávalo se to již dříve, státy totiž - jak víme - vznikají nejen spojením, ale i rozdělením.

Myslím si, že dlouhodobě by tato varianta byla Čechům a Moravanům ku prospěchu. Tím vás však vůbec nechci

nabádat k rozdělení - spíše naopak! Při nejmenším by odpadly ty nekonečné iritujičtí tlaky, které tak často nejsou vůbec k rozeznání od vydírání. A jen na okraj bych chtěl říci, že si nejsem jist, zda by pro samostatné Slovensko nebyl jeho jazykový zákon překážkou pro vstup do Evropy. V západní Evropě jsou dosti silné politické skupiny, které si nepřejí další rozšiřování 'evropské rodiny' států, alespoň ne v dohledné době. Nenahávejme si, že tyto skupiny nebudou hledat legitimní zdůvodnění pro odmítnutí nebo alespoň oddálení připojení žadatelů ke státům ES. Slovenský jazykový zákon by mohl být mocnou záminkou k takovému odmítnutí, stejně jako protižidovské výstřelky na něž je Evropa obzvláště citlivá. Věřím, že to není hlas většiny slovenského národa, ale tu malou část je někdy příliš slyšet i v zahraničí.

Aniž bych choval jakékoliv sebemenší negativní pocity ke slovenskému národu, jsem pod dojmem dnešní situace přesvědčen, že pokud dojde k uklidnění a dorozumění, bylo by toto rozdělení ve svém dlouhodobém důsledku pozitivní. Čechy a Morava by se nestaly malou zemí. Deset milionů Čechů a Moravanů by - pokud hledíme na počet obyvatel - bylo stále na úrovni skandinávských zemí, Řecka, Švicarska, Portugalska, Holandska nebo Belgie. Nebude to stejně nikdy žádný gigant, ale také věřím, že se ze země nikdy nestane trapný, neschopný a politicky amputovaný trpaslík.

V poslední době u nás sili kritické hlasy, že pomoc ze Západu není tak vysoká, jak mnozí lidé po revoluci očekávali.

Já tento jev pokládám za projev současného europesimismu a za určité přechodné vzájemné nepochopení. Na Západě se občas projevuje jakési zklamání nad tempem změn ve východní a střední Evropě, musí si však uvědomit, že nelze očekávat okamžitě iniciativu od lidí, kteří za ni byli čtyřicet let trestáni. Nikdo také nepočítal s tím, že škody - především psychologické - jsou tak rozsáhlé. Západ pravděpodobně také přecenil svou ekonomickou schopnost pomáhat a podcenil rozsah všeobecné komunistické devastace. Dnes tedy musí stále přeorávat

pole svých předpokladů.

Nicméně, když porovnáím dnešní stav vaší země s dobou před dvěma lety, jsou to obrovské skoky kupředu, které jste dokázali udělat. Vám se to možná tak rychle nezdá, protože žijete uvnitř tohoto procesu, ale podle mého názoru je v mnoha směrech váš vývoj až neuvěřitelně rychlý. Jen maličký příklad - když jsem ještě v loňském roce navštívil kterýkoliv obchod v Československu, měl jsem akutní pocit, že mě tam chtějí zmlátit. Dnes už se mi to zdá jiné. Nebo jsem si už tak zvyklí?

V žádném případě, i když občas mluvím ostře a zdanlivě až nesmlouvavě, musím říci, že všechno to, co se u vás děje, patří zcela normálně k problémům rodící se demokracie a jsem přesvědčen, že jdete naprosto správnou cestou. Věřím, že přes všechn pesimismus, který je pochopitelný, všechno dobře dopadne a nebude to ani tak dlouho trvat. Držím vám palce.

Děkuji vám za rozhovor.

(rozmlouval Ladislav Henek)

NÁZORY

Loyd Cutler - Washingtonský právník
spolupředseda Komise pro revizi čs.
ústavy.

"Opuštění federace (ČSFR) je jako jaderná zbraň - mocná a ničivá.
Bude-li existovat nebezpečí, že by některá část federace mohla využít možnosti z federace odejít, pak bude Evropské společenství dříve, než vás přijme, pečlivě zkoumat vaši strukturu. Riskujete tím, že Polsko a Maďarsko, jež mají silné centrální vlády, budou do ES přijaty před Československem.

NĚKOLIK ZAJÍMAVÝCH STATISTICKÝCH ÚDAJŮ

Kolik je v současné době Čechů a Slováků v ČSFR?

Podle posledního sčítání lidu, které proběhlo na jaře letošního roku celkový počet obyvatel ČSFR činí 15 567 666. Z toho žije 10 298 731 v České republice a 5 268 935 ve Slovenské republice. Za posledních deset let byl přirozený přírůstek 2,9 procenta.

Na Slovensku žije 1 procento Čechů, zatímco v České republice žijí 3 procenta Slováků.

Nejsilnější národnosti:

česká - 8 426 070 - 54,1%
slovenská - 4 819 948 - 31,0%
moravská - 1 360 155 - 8,7%

Jaká je nezaměstnanost v ČSFR?

Počet nezaměstnaných v Československu se sice neustále zvyšuje, ale následující tabulka ukazuje zpomalující se tendenci vzrůstu za první polovinu letošního roku.

POČET NEZAMĚSTNANÝCH V ČSFR - LEDEN AŽ ČERVEN 1991

měsíc	celkem
vzrůst v %	
leden	119 478
	155,2 %
únor	152 323
	127,5 %
březen	184 720
	121,3 %
duben	223 635
	120,8 %
květen	255 635
	114,5 %
červen	300 767
	117,3 %

(prosinec 1990 - 100 procent)

**DEVASTACE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
VE VÝCHODNÍ EVROPE
POKRAČUJE**

V červnovém čísle "National Geographic" vyšel zajímavý článek o životním prostředí ve Východní Evropě. Jon Thompson už názvem "Východoevropské temné svítání" naznačil téma. Autor hovoří o chemických podnicích v bývalém Východním Německu, které svým odpadem otravují vodu okolních řek, všimá si polského hutního průmyslu vyrábějícího mimo jiné i obrovské množství olovnatého spadu, který je příčinou, že 35 procent dětí v těchto oblastech má velké zdravotní problémy a vlastně je neustále otravováno jedovatými zplodinami.

Východoevropské země v minulosti ve jménu pokroku tak zdevastovali životní prostředí, že současní politici vůdci budou mít obtížnou práci jenom s odhadem napáchaných škod a se sestavením žebříčku důležitosti a priority, co napravit první a co může ještě chvíli počkat. Více než půl století zvyšující se industrializace zanechalo téměř zničené srdce Evropy. Podle příkazů Moskvy vyrostly továrny tam, kam patřilo jenom zemědělství. Historické universitní město Krakov dostalo Novou huť jenom proto, že stalinský režim prostě nevěřil městské intelektuální elitě a proto jí potřeboval promíchat s dělnictvem hutních podniků. Přitom, města ležící v nejspínavějším trojúhelníku mezi Polskem, Československem a Východním Německem, místa s velikou populací, neměla občas ani nejmenší kontrolu znečištění. Síť východoevropských řek se stala pohodlnou likvidátorkou odpadu. Zvláště Dunaj byla skutečným odpadním kanálem osmi evropských států.

Jen několik faktů:

NDR - Záněty horních cest dýchacích a kožní problémy postihují více než polovinu dětí, žijících v těchto oblastech.

POLSKO - Zde je zničeno více než 600 000 akrů lesů. Každý třetí Polák žije v současné době v místech "ekologického nebezpečí", jak dokazují výzkumy Polské Akademie Věd.

MAĎARSKO - Každý desátý obyvatel země pije závadnou vodu, protože v jeho okolí prostě jiná není.

BULHARSKO - Průmyslovým spadem továren znečišťuje téměř 65 % všech vodních toků. Největší město Bukurešť nemá dostatečnou kanalizaci, v mnoha dalších městech kanalizace vůbec nepracuje.

ČESKOSLOVENSKO - Kyselá deště a spad popílku totálně, nebo téměř zničily skoro 1 000 000 akrů lesů a luk. Polovina pitné vody nedosahuje zdravotní normy, kterou zákon požaduje.

Východní Evropa byla devastována tím, čemu se často říká "průmyslová megalomanie padesátých let", kdy se komunistické vlády snažily uvést do praxe sto let staré teorie Marxa-Komunistického manifestu. Pětiletý plán určoval jasnou linii - rozvoj průmyslu v co nejkratší době a za každou cenu. Použitá technologie byla vesměs zastaralá a nemoderní, termíny splnění úkolů nesmyslně krátké a tak se nikdo neměl čas starat o budoucí následky na životní prostředí.

K tomu, aby se situace zlepšila bude potřeba spousta peněz, kde je však východoevropská ekonomika v současné těžké situaci vezme?

A tak se naskytá otázka: "Budou noví vůdcové východní Evropy nyní sledovat životní prostředí tak důležité, jak je sledovali když byli v opozici?"

**SEVEROČESKÁ ELEGIE
S. Berton**

Pověz mi, mamínko, co tě tolik mrzelo,
pročpak máš na tváři ve dne v noci slzy,
copak jsem zlobila, hodná jsem holčička,
za cos mě hladila, líbala na líčka?

Pověz mi, mamínko, co se kolem děje,
tak často povzdychneš "život bez naděje",
proč je tak zmráčeno v celém našem kraji,
proč ptáci, motýlci v sádkách nelétají?

Na stránkách pasou se skoro černé ovce,
do mraků kouře jsou zahaleny kopce,
za lesy komínů má být život jiný,
kdy zmizel s povrchu jámy, haldy šplíny?
(ukázka)

PRÉTISKUJEME:

11. května přinesly Nedělní lidové noviny pod názvem "Chceme žít", zajímavý článek. Je to vlastně dopis studentů ze severních Čech, který byl adresován mimo jiné i předsedovi Federálního shromáždění Alexandru Dubčekovi.

Studenti píší:

Cítíme povinnost se vyjádřit ke katastrofálnímu stavu našeho životního prostředí, ve kterém jsme nuceni žít. Z tohoto důvodu se 8. dubna na lounském gymnáziu sešli zástupci 34 středních škol severočeské pánevní oblasti. Na setkání byly přijaty níže uvedené požadavky. Plnění některých z nich je ve Vaší kompetenci.

Požadujeme nové zasedání vlády České republiky k problematice životního prostředí a k aktualizaci Usnesení vlády ze dne 2.11.1990 č. 287 s ohledem na finanční možnosti republiky.

Požadujeme urychlené schválení ekologických zákonů na republikové a federální úrovni.

Požadujeme vytvoření ekofondu při okresních úřadech, veškeré prostředky z tohoto fondu využívat výhradně na ekologické účely.

Požadujeme pravidelné a pravdivé informování veřejnosti od ministra životního prostředí a členů městských zastupitelstev o plnění ekologických programů.

Vzávěru dopisu studenti konstatují: Mnoha politikům jde o moc, ale nám jde o přežití. Pochopte naši kritiku, my už opravdu nemůžeme dál mlčet. Naši rodiče mlčeli v domnění, že je to v náš prospěch. My naopak ve prospěch svých budoucích dětí jednáme a usilujeme o nápravu zničené přírody.

Zástupci stávkových výborů gymnázia Louny a gymnázia Litvínov
V Žatci 21. dubna 1991

Tolik článek a my jen dodáváme, že mladá generace bude patrně jednou z nejceněnějších deviz, které má v současné době Československo k dispozici.

Vybiráme z australského tisku:

Nová pravičácká Pátá kolona v
Canbere.

(Výtah z recenze knihy M. Pusey: "Ekonomický racionalismus v Canbere" od Hugh Strettona, uveřejněná v Weekend Australian.)

Před pěti lety Michael Pusey, sociolog na NSW Univerzitě pozval 216 vedoucích úředníků Federální vlády, aby odpověděli na dotazník. Výsledek tohoto průzkumu, uveřejněný tento týden odhaluje znepokojující koncentraci myšlenek "Nové pravice" v centru moci. Protože myšlenky nové pravice zaujaly bývalého ministra financí Paula Keatinga, politika vlády Hawka se pohybovala stále více do prava. Pusey tvrdí, že vláda je pod tlakem, aby přestala budovat národní hospodářství a společnost, jak to dělaly Australské vlády za posledních 200 roků a aby se vzdala kapacity to dělat.

Kabinet a ministerstva, která dělají politická rozhodnutí, se dostaly do rukou nové generace mladých a ostrých, akademicky šikovných ekonomů. Jako vládnoucí skupina mají záviděnidobrou sílu. Jejich strategický plán je uvolnit a zmezinárodnit Australskou ekonomiku, spíše nátlakem než pozitivní pomocí. V jejich představách je Austrálie zastaralá, do sebe uzavřená starožitnost, vedená odbory, která potřebuje revoluci, aby se přeměnila na účinného konkurenta na světových trzích. Aby se toho dalo dosáhnout, museli by lidé změnit hodně ze svých návyků, museli by se vzdát ochranných tarifů, ochrany Unii, ochrany mezd, museli by se vzdát předměstských domů na čtvrt hektarovém pozemku. Lidé by pracovali více za méně peněz. Veřejné služby se musí co nejvíce převést do soukromých rukou nebo na takové podniky, kde zákazník přímo zaplatí za službu. Změna bude oslabena snížením daní. Austrálie nikdy neměla tolik schopných a rozhodných lidí na vrcholu, kteří by mohli prosadit takovou revoluci.

Velký počet vedoucích byrokratů má chuť k této změně. Získali si důvěru části parlamentu a k jistému překvapení také ACTU - odborů. Co jim stojí v cestě jsou stará zajištěná práva a hloupý konservatismus lidu. V tomto smyslu se lid stal nepřítelem vlády. Pusey cítisnahu

změnit zásadní poměr mezi společností, vládou a ekonomikou. Australané používali svoji vládu, jako nástroj zabezpečení ekonomiky, která by sloužila vybraným národním hodnotám a rodinným účelům.

Nová pravice chce zásadní obrát: ekonomie musí diktovat společnosti, vláda nesmí ovlivňovat jednotlivé části průmyslu, ale musí ovlivňovat zásady naší kultury, sociální hodnoty a národní totožnosti, tedy body, které překážejí svobodě trhu. Pusey vidí úmyslný útok na osud a celistvost národa, který dával hodně na schopnost státu. Většina byrokratů věří, že uvažování o ekonomické výkonnosti a účinnosti má přednost před sociálními potřebami a hodnotami, jako na př. rovnoprávnost, soucit, veřejné mínění, moudrost, odvaha a poctivost. Chtějí nahradit většinu pravidel se kterými Hawkova vláda převzala úřad v roce 1983.

Pokud nová strategie špatně odhaduje, může být velmi brutální a napáchat nedozírné škody. Je vůbec toto teoretické vidění strategů o osvobozené, ideální stabilizované a účinné kapitalistické ekonomice, která je dostatečně regulována tržními silami, pravděpodobně? Veškerá západní zkušenost říká, že ne. Velká část bodů, které chtějí novi pionýři odstranit, jsou vlastně podstatné podmínky pro moderní výrobu. Její vlastní historie měla by sloužit jako dostatečné varování. Finanční deregulace měla protikladný účinek, jak někteří z nich teď přiznávají. Obviňují však banky. Deregulace vyvolala výbuch v zahraničních dluzích a přidala ve velké míře na deficitu. Pokusy o omezení deficitu a dluhů bez opravdové moci to provést, ve skutečnosti zvýšily jak dluhy, tak deficit, trh byl zkreslen k nevhodě zemědělství, průmyslové výroby a bydlení. Ministři Hawkovi vlády uvěřili, že posun do prava sníží daně a ubere hlasy opozici.

Fascinujícím jádrem Puseyho knihy jsou jeho rozbory sociálního a intelektuálního základu vedoucích státních zaměstnanců. "Velký počet nových mužů pochází z nákladných soukromých australských škol a mají pravděpodobně třikrát tolik pravičáckých názorů, než ti, kteří vyrostli v domovech s podprůměrným výdělkem. V Canbere teď platí: "Ti, co přišli z

nejprivilegovanějšího sociálního prostředí, mají pravděpodobně nejsilnější antisociální postoje".

Není to evropský, patriotický typ konservatismu. Canberra připomíná spíše Jižní Ameriku, kde veřejná a soukromá elita je zatažena do protisociálního internacionalismu, který má za úkol překonat veškerou nezávislost a relativní autonomii, která jim stojí v cestě.

Bývalá generace vedoucích státních zaměstnanců byli ekonomové se širokým vzděláním, se zkušeností s trpící částí společnosti v depresi a ve válce. Mnozí z nich viděli v ekonomii jenom prostředek k dosažení sociálních a národních cílů. Hawkova vláda udělala hodně dobrého, zvláště v oborech řízených senátorem Johnem Buttonem a Ralphem Willisem. Je zapotřebí, aby tato radikální kapacita byla udržena.

Nová pravice může rozbit naši schopnost kontrolování zahraničního obchodu, aby pak mezinárodní vliv mohl zničit schopnost řízení i vnitřní ekonomiky, jako je udržování průmyslové rozmanitosti, spravedlivý systém mezd, rovnost v rozdělení soukromých pozemků a bydlení, v přístupu ke vzdělání atd. Pursey popisuje reorganizační státní administrativy, odchod starších, lépe školených a sociálně uvědomělých vedoucích z oddělení odpovídajících za tvorbu politiky. Zároveň popisuje demoralizaci těchto oddělení.

Pusey správně odhaduje, že nihilistická ekonomická strategie se zhroutí, bude-li jí vláda nadále sledovat. Nový program požaduje, aby vláda "odstrčila" lid z cesty, buď přesvědčováním, nebo drahotou.

Touhy lidí po domku se zahrádkou, spravedlivé mzdy, jistota v zaměstnání, zachování přírody, nekomerční rozhlas, rovnoprávný přístup ke zdravotnictví, vzdělání, knihovny, muzea, galerie a národní parky nemají mistovtomto programu. "Přetvořující státní mechanismus musí přizpůsobit kulturu společnosti funkčním požadavkům ekonomiky." Tento ekonomický racionalismus, píše Pusey v závěru knihy, považuje všechny sociální normy, kulturní a národní dědictví, instituce školství, kultury, rodiny, práce a politické participace za kujnou hmotu, která bude poslušně vytvářet faktor užitečnosti v tržním mechanismu.

Zamyšlení nad Mistrovými narozeninami.

Jaroslav Kovaříček

Minulý měsíc oslavili jsme stopadesáté narozeniny Antonína Dvořáka. Škoda, že se toho Mistr nedožil, jak by to bylo pěkné oslavovat s ním. Nebylo by to ale levné při dnešních cenách piva, Mistr uměl hasit žízeň rovněž mistrovsky. A nejen pivem.

James Huneker, mladý americký kritik a asistent na konzervatoři v New Yorku zaznamenal příhodu jak v roce 1892 seznamoval starého Boraxe (tak přezdívali Dvořákovi Američané na konzervatoři) s americkou specialitou "whisky cocktail". Obrázeli lokály v centru města a přestože Huneker pil jen pivo počaly mu v devatenáctém lokále vynechávat nohy, vyžádal proto na Mistrovi, aby něco pojedli. Kdepak, řekl Dvořák, vypil jste moc studeného piva, tak teď půjdeme do hospody na East Houston Street, tamse napijete slivovice a ta vás spraví. A vskutku v té hospodě zasedli a Dvořák hrál opilcům na piáno. Více se však od svědka Hunekera nedozvime, neb mu vypověděla paměť.

Antonín Dvořák jest nepochybně nejslavnějším českým skladatelem, jedním z ve světě nejznámějších Čechů vůbec. Všichni mu můžeme vděčit za ten věhlas, který i nám ve světě vypořádává, také díky jeho hudbě jsme považováni za vyspělý kulturní národ. Mnohem méně jsou ve světě známy naše literatura a výtvarné umění (i když je toto opomíjení zcela nezasloužené) Dvořák jest tedy osobností velice známou a přesto je toho o něm známo poměrně málo. Žil hudbou a o sobě mluvil jen málo.

Dvořák se narodil 8.9.1841 v Nelahozevsi u Kralup v rodině hostinského a feznika. Jeho otec sice rád muzicoval, složil i několik tanců, přesto chtěl, aby syn pokračoval v tradici

rodinné živnosti. Antonín skončil školu ve 12 letech a stal se feznickým učněm. Jeho talent byl však natolik výrazný, že se musel prosadit. Roku 1857 byl poslán do Prahy studovat na varhanické škole. Byl rovněž dobrým hráčem na violu a jeho první profesionální uplatnění bylo v Kamzákové kapele, se kterou hrával po restauracích a na bálech. Později se tato kapela stala základem orchestru v Prozatímním divadle.

Komponování se Dvořák věnoval soustavně už od svého dvacátého roku. Velkým úspěchem bylo získání rakouského státního stipendia. Brahms, nejvlivnější člen poroty, rozpoznal ve Dvořákovi mimořádný talent a doporučil jej věhlasnému nakladateli Simrockovi v Berlíně. Roku 1878 složil Dvořák první řadu Slovanských tanců a ty jej rázem proslavily po celém světě. Jeho hudba byla prováděna předními umělci té doby. Brahms i nadále podporoval mladého umělce, radil mu, aby se přestěhoval z provinční Prahy do hudební metropole Vídně. Dvořák však zůstal věrný svýmčeským kořenům.

Byl zván na festivaly do Anglie, pro kterou psal velké skladby a kde byl uctíván. V roce 1891 dostal čestný doktorát na cambridgeské universitě. Sláva mu však nikdy nestoupla do hlavy, prohlásil o sobě, že přes všechny světové úspěchy zůstává obyčejným českým muzikantem. To však nebyla skromnost falešná, na své hudební češství byl vskutku hrdý. Zákům jednou vyprávěl, jaké to bylo o jeho promoci v Anglii: Samá ceremonie, samý doktor, obličej strašně vážné a všichni mluvili latinsky, až jsem se styděl, že já latinsky neumím. Pak mě napadlo, že zkomponovat Stabat Mater je možná přece jen víc než umět latinsky.

Ač pocházel z poměrů silně provinčních, Dvořák se nikdy za své češství nestyděl. Tak třeba trval na tom, aby Simrock tisknul české názvy jeho skladeb vedle německých a aby uváděl jeho jméno jako Antonín a nikoliv Anton, jak bylo u německých vydavatelů zvykem. Při svém pobytu v Americe stýskalo se mu po vlasti a nejradyji zajížděl mezi krajany do Spillville v

severovýchodní části státu Iowa. Zajel na světovou výstavu do Chicaga a zde na "českém dni" dirigoval své skladby. Inspiraci hledal převážně v českých zdrojích - texty lidových nápěvů, Erbenovy balady, české pohádky. Vlastenectví bylo pro něho věcí přirozeného citu a nikoliv patetických slov.

Při té nesmírné proslulosti Dvořákově je až s podivem kolik jeho hudby je stále zanedbáváno. Slovanské tance a Symfonie č. 9 "Z nového světa" jsou zdaleka nejpobulárnějšími díly, potom další tvorba symfonická. Z oper je známa Rusalka, ač tato půvabná opera je ve světě jen málo prováděna. Nejvíce opomíjena je Dvořákova hudba komorní, přestože právě v ní odráží se Dvořákova velikost nejsilněji. Jako violista sám s velkou chutí komorní muziku hrál, znal mnohé taje tohoto žánru. Složil 40 skladeb komorní hudby, ale jen některé z nich se dnes hrají pravidelně. Vedle kvartetu za doporučení stojí Klavírní trio v f-moll, Opus 65, Smyčcový kvintet v G dur, Op.77, "Dumky". Milovníka hudby potěší i takové drobné hudební skvosty jako "Maličkosti" Op.47 pro dvoje housle, čelo a harmonium. Dvořákovo dílo je vskutku nevyčerpatelným zdrojem radosti a krásy.

O jeho působení na konzervatoři v New Yorku se píše často. O Dvořákově americkém pobytu napsal Josef Škvorecký kouzelnou knížku "Scherzo Capriccioso". Důležité bylo i jeho působení jako profesor skladby na pražské konzervatoři, kde vychoval řadu významných skladatelů (např. Suk, Novák, Nedbal). V roce 1901 se stal ředitelem konzervatoře, ovšem bez administrativních povinností, ty byly svěřeny Knittloví, který se ovšem velice podivil, když si k němu přišel pan ředitel dovolit, zda by směl odjet na své venkovské sídlo.

Na přehrávce práci svých žáků tvářil se Dvořák při jedné skladbě dosti zachmuřeně. Jeden z žáků vystoupil na obranu svého kolegy: "Mistře, nemyslíte že tato hudba je zajímavá?" Dvořák odpověděl: "Hudbu zajímavou není ani

tak těžké psát, co však má skladatel psát a co není snadné je hudba krásná"

Tento výrok zdravého selského rozumu obsahuje hlubokou moudrost, vystihuje podstatu hudby a vlastně i smysl bytí. Co je to krása? Na to odpovídá Dvořák tím nejlepším způsobem, totiž svou hudbou. Krása není jen hodnota estetická, ale i spirituální. V naší moderní době jakoby potřeba krásy vymizela, jak ubohá je např. moderní architektura při vši své nákladnosti. Požadavkem doby zdají se být peníze a zábava, krása je nahrazována kýčem. Dvořák věděl, že prožitek krásy člověka zušlechťuje a posvěcuje.

Shledání po létech.

Karel Šindelář

Dávno je tomu, kdy mne sem stráň zvala
a večer s píaním touhy přicházet.
Jak jsi mne nyní divně přivítala
cestičko, kterou po létech jsem šel.

Nepoznal jsem tě v moudrém zamyšlení,
v tichosti snů, které šly dávno spát.
Z čefenu smutku jako z oprostění
zbytky dní šly mne s tebou uvítat.

Mé dětské stopy se v tvém prachu tají,
jak v oříšku stříveček Popelčín,
stěžl se nyní oči dotýkají,
jenom je cítím jak průsvitný stín.

I bílé trnky a divoké ruže
odkvetly kdesi dávno v úvoze...
Je toho málo, co zrak poznat může -
snad stejná, bílá mračna v obloze.

Jsi klidná jak hodiny přesýpací,
písek dní měříš z času přesného.
A neukážeš, jak se mě už ztrácí
pod barňou ze skla neprůhledného.

ZVEME VÁS DO DIVADLA

Strach a touha

Franz Kafka

Dnes vás chceme pozvat na zajímavé představení, které se koná ve dnech 4.-18. 11. 1991 v Bay Street Theatre, 75 Bay Street, GLEBE

Franz Kafka, světově proslulý dramatik se narodil v roce 1883 v Praze. Patří mezi nejzajímavější a nejrozporuplnější umělecké osobnosti 20. století. Pro svět byl vlastně objeven až po smrti, kdy jeho přítel Max Brod nespínil jeho poslední přání a nezničil písemnou pozůstalost. A tak se na jevištích objevil "Proces", "Zámek" a další dramata o kterých se píše jako o základech absurdního divadla. Kafka se snažil zachytit ty nejniternější lidské pocity, touhy, obavy a problémy.

Herečka Eva Sitta, která je autorkou a režiserkou představení si vybrala a zdramatizovala Kafkovu obsáhlou korespondenci se spisovatelkou a novinářkou Milenou Jesenskou, ve které se obráží nejen hloubka citu obou těchto podivuhodných lidí, ale i jejich vidění okolního světa se všemi absurdními a nepochopitelnými rozpory. Milena Jesenska zahynula v nacistickém koncentráku v Ravensbrucku v roce 1944.

Spolu s Evou Sitta vytváří ústřední postavy John Orczik, o němž jsme psali v minulém čísle Listů. O projektu prohlásil, že doba strávená nad jeho přípravou patří k nejhezčím, které ve své herecké kariéře zažil.

Protože ke slovům patří hudba, neměli bychom zapomenout na první část večera, která je věnována kytaristovi Milanu Švábovi. Milan vystudoval Pražskou konzervatoř, obor kytara u prof. Štěpána Raka, z jehož díla zazní "Voces de Profundis", dále uslyšíme ukázky z díla J.A.Losyho, M. Guilianiho a další.

"Strach a touha", patří k představením, které byste neměli promeškat, už proto, že účastníci ho věnovali nejen Kafkovi, Jesenské a krásné hudbě, ale i krásné Praze.

Vstupenky si můžete objednat na čísle 6920684. Cena: \$ 20, pro pensisty \$ 10,

IN MEMORIAM

ADINA MANDLOVÁ

Na jaře letošního roku se do Prahy vrátila po dlouholeté emigraci slavná filmová herečka první republiky Adina Mandlová. Josef Škvorecký o ni napsal: Adina patřila k herečkám, které se narodily příliš brzo. Kdyby jí bylo dvacet v šedesátých letech, kdy si český film na staronové vládě vyvzdoroval umění, mohlo po ní zůstat mnohem více než Kiki z "Nočního motýla", Rozina z "Cechu panen kutnohorských" a Marie z nacisty zakázaného filmu "Kouzelný dům". Poslední dny svého života strávila, díky českému ministru kultury Milanu Uhdemu v krásném prostředí dobříšského zámku. Snad tam alespoň trochu pozapoměla na téměř půl století nelehkého života v exilu. Zemřela po druhém záchvatu mrtvice 23.července.

VLASTA FABIÁNOVÁ

Tři dny před svými devětasedmdesátými narozeninami, 26.června 1991 zemřela Národní umělkyně Vlasta Fabiánová. Ti starší si ji jistě pamatují z Čapkova "Kratatitu", kde hrála společně s Karlem Hlogrem. Ti mladší zase z jeviště Národního divadla v Praze, kde vytvořila širokou plejádu nádherných postav. K nejlepším patřila její role v maďarské hře "Kočiči hra", kde spolu s Danou Medřickou braly dech tisícům diváků, kteří (toto představení po více než 15 let bylo na repertoaru ND) plnili hlediště. Byla nejen vynikající herečka, ale také výborná pedagožka, která vychovala řadu mladých herců. Její žáci a vůbec všichni, kteří měli tu čest ji osobně znát si jí vážili nejen jako umělkyně, ale také jako moudrého a dobrého člověka.

Vzpomínejme na ně v dobrém.

Záporné kalorie aneb povídání o bezbolestné dietě a správném stravování vůbec.

(pokračování)

Dříve než si o jednotlivých jídlech povíme podrobněji, připravme si jakýsi plán, nebo program ve kterém tato protituková jídla budou mít své místo.

Náš plán má tyto hlavní body:

1) SNÍŽIT CHUŤ K JIDLU.

Víme, že to neznamená vždycky jenom snížit množství jídla, ale především zvýšit kvalitu a způsob, jak budeme jíst. Víme, že hladovějící lidé jsou schopni dlouho žvýkat, aby jim jídlo déle vydrželo. Zkuste dělat totéž, snažte se na každé jídlo soustředit, uvědomit si ho. Zkuste to a budete překvapeni, kolik toho přes den sníte úplně bezmyšlenkovitě. Ženy třeba při vaření a následném ochutnávání a muži při sledování sportovního přenosu v televizi.

2) SNÍŽIT MNOŽSTVÍ STRESU; NAPĚTÍ A NERVOZITY.

Je mnoho lidí, kteří se třeba ve chvílích rozčilení, nervového vypětí a stresů obrazejí o pomoc k jídlu, jakoby to byl všelék na problémy. Snažte se snížit nervositu na minimum, nezapomínejte na to, že rozčilováním ubližujete jenom sami sobě.

3) NEPŘEPLŇOVAT ŽALUDEK.

Nechme žaludku možnost volně pracovat a trávit ve správných podmínkách. Dejme mu možnost na vytrávení.

4) Do jídelníčku zařaďte jídla, která obsahují "negativní nebo-li" tuk pojidající prvky.

A teď trochu podrobněji k jednotlivým bodům:

JAK SNÍŽIT CHUŤ K JIDLU?

Na tomto místě nabízíme několik jednoduchých receptů, které vám pomohou snížit chuť k jídlu bez použití chemie a bez trápení.

. Jsou to obvykle různé rostliny, ovoce, šňávy a koření. Samozřejmě, že tato speciální jídla mohou být pouze součástí vašeho jídelníčku, který musí obsahovat všechny důležité prvky, jako jsou proteiny, glycidy, lipidy a pod. Doporučujeme:

1) bylinkové čaje

v přirozené formě asi půlhodiny před jídlem, nebo mezi jídlem,

2) jeden nebo dva kousky "snižovačů chuti". Nejsou to chemické produkty, které můžete koupit v obchodě. To, co my doporučujeme je vlastně jakási "bezpečnostní dávka", která se užívá patnáct minut před obvyklým jídlem, která trochu sníží hlad a připraví žaludek na činnost, jež bude následovat. Pokud jste zvyklí na občasnou kostku cukru, či čtvereček čokolády, můžete je s úspěchem nahradit těmito "snižovateli".

2-3 malé kostičky bílého masa, (kuře, teleci, králík a pod)

1 čtvrtku na tvrdo uvařeného vajíčka,

4-5 koleček syrové mrkve,

3-4 kostičky tvrdého sýra,

Tuto "bezpečnostní" dávku musíme pečlivě žvýkat, protože jejím účelem je nejen snížit pocit hladu, ale pro následujících patnáct minut zvýšit množství cukru v krvi. Když totiž žaludek dostane tento malý kousek jídla, začne okamžitě produkovat kyseliny, které jsou nezbytné pro trávení.

3) Vždy začínej své jídlo několika listky zeleného salátu nakrájeného na proužky. To je opět potrava, která se dá dlouho žvýkat. Pak pokračujte s obvyklým jídlem. Můžete také přidat kousek celozrnného chleba. Budete vidět, že váš hlad bude uspokojen mnohem rychleji a také trávení bude probíhat snadněji..

(pokračování)

RECEPTY MISTRŮ

Dnes bych vlastně měla napsat "recepty mistrů", protože jsem ho vybrala z receptáře herečky Jany Hlaváčové, kterou si možná pamatujete z mnoha filmů. Jana začínala v šedesátých letech, kdy natočila svůj první film spolu s Miroslavem Horníčkem. Byla to na její dobu docela dobrá komedie "Kam čert nemůže".

Od té doby vytvořila Jana Hlaváčová celou bohatou plejádu rolí a v současné době patří mezi nejlepší české herečky. Dlouhou dobu byla členkou Národního divadla v Praze, ale teď podle posledních zpráv po neshodách s vedením divadla dala společně se svým mužem Ludkem Munzarem výpověď a je tedy vlastně nezaměstnaná. Je to patrně další z paradoxů, které se teď v Československu objevily.

Co nám Jana nabízí?

ZAPEČENÉ KUŘE S ČESNEKEM

Na pekáček vymazaný olejem klademe kousky posoleného kuřete. Na ně nasypeme množství drobně nakrájeného česneku, alespoň dvě paličky, nepoužíváme česnek lisovaný. Na ten česnek nastrouháme asi čtvrt kila tvrdého sýra a to vše zalijeme šlehačkou. Dáme do trouby a zapékáme, až je kůrka na povrchu zlatá. Podáváme s těstovinami a kdo chce může si na talíř přidat kečup. Dobrou chuť.

ZPRÁVY Z KONZULÁTU

Doklady potřebné k vydání občanského průkazu.

Občan, který žádá o vydání prvního občanského průkazu po získání občanství v ČSFR nebo po ukončení trvalého pobytu v cizině, předloží oddělení správní služby policie podle místa svého trvalého pobytu:

1) rodný list

2) dvě fotografie rozměru 3,5 x 4,5 cm

3) doklad o stavu (oddací list, rozhodnutí soudu o rozvodu, nebo o prohlášení manželství za neplatné, popřípadě úmrtní list partnera, jde-li o občana ženatého či vdanou, ovdovělého či rozvedeného)

4) rodné listy dětí mladších 15 let

5) doklad o rodném čísle, popř. u ženatých (vdaných) doklad o rodném čísle partnera a místě jeho narození, pokud tyto údaje nejsou uvedeny na jiném předkládaném dokumentu

6) doklad o oprávnění užívat byt a nebo jinou obytnou místnost a nebo písemné potvrzení bytovatele občana o ubytování

7) doklad prokazující důvod k vydání občanského průkazu (např. doklad o čs. st. občanství)

Místo cizozemských matričních dokladů je třeba předkládat doklady vydané Zvláštní matrikou Úřadu města Brna.

Úřadovna nebo referát pro cizineckou a pasovou službu v místě podle trvalého pobytu občana na požádání učiní změny v jeho platném čs. cestovním pase, které se týkají trvalého pobytu.

Pro ty, kteří mají československé státní občanství s trvalým pobytem v cizině, ale kteří uvažují o možnostech návratu do ČSFR jsme od generálního konzulátu v Sydney dostali tyto informace:

1) Otázka trvalého pobytu je upravena zákonem č. 135-62 Sb. o hlášení a evidenci pobytu občanů. Trvalým pobytem je pobyt v místě stálého bydliště občana, t.j. zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt a nebo zaměstnání. K trvalému pobytu musí být hlášen každý občan, a to v téže době pouze na jednom místě. Občané jsou povinni hlásit ohlašovací místo a počátek trvalého pobytu nejpozději do 3 prac. dnů. Přitom jsou povinni kromě jiných dokladů předložit občanský průkaz. (Seznam dokladů, potřebných k vydání OP najdete na vedlejší straně)

1) Čs. občan, pokud zruší trvalý pobyt na území ČSFR, nahlásí tuto skutečnost příslušně ohlašovací. Je tedy na čs. občanova, zda svůj trvalý pobyt na území ČSFR zruší či ne.

3) Podle zákona o cestovních dokladech a cestování do zahraničí má občan ČSFR právo svobodně vycestovat do zahraničí a právo na svobodný návrat do ČSFR. Občan může vycestovat do ciziny jen s platným čs. cestovním dokladem, který se občanova vydává pokud to neodporuje ustanovením platného zákona.

4) Občan, který má v ČSFR evidován trvalý pobyt, se stává z hlediska devizového zákona devizovým tuzemcem. Devizový zákon přesně vymezuje práva a povinnosti devizových tuzemců. Jsou to povinnosti ohlašovací, podle které na výzvu ministerstva financí devizový tuzemec, kromě jiného je povinen ve stanovené lhůtě ohlásit do evidence své peněžní pohledávky a závazky, své nemovitosti v zahraničí a přehled o svých příjmech a výdajích, které mu vznikly, majetkové účasti na podnikání v zahraničí, zahraniční cenné papíry a pod. dále existuje povinnost převodu plnění z pohledávek do tuzemska. Více podrobností devizový zákon.

5) Pokud je československý občan trvale hlášen k pobytu v ČSFR vztahuje se na tuto osobu placení všech daní a poplatků.

6) Podrobné údaje o úrocích dostanete přímo v čs. bankách, které mají různé úrokové sazby a různé podmínky pro vedení účtů.

K usnadnění cest československých krajanů, kteří podléhají vizové povinnosti, do ČSFR bylo přijato toto opatření. Bývalým československým státním občanům, kteří pozbyli čs. státní občanství propuštěním ze svazku, odnětím státního občanství nebo ženy sňatkem s cizincem v době do 11.11.1958, budou udělována bezplatná víza s platností na jeden rok. Při žádosti o udělení čs. víza je potřeba prokázat bývalé čs. občanství respektive jeho pozbytí listinou o propuštění ze čs. svazku, rozhodnutím o odnětí čs. státního občanství nebo oddacím listem. Na čs.hraničních přechodech nebude tento druh víza udělován.

Pro doplnění uvádíme, že v současné době je projednáván zákon o pobytu cizinců v ČSFR a návrh nařízení vlády k provádění zákona o cestovních dokladech a cestování do zahraničí.

Nad dopisy čtenářů

Vážení a milí přátelé-čtenáři,

Myslím si, že si mohu dovolit toto oslovení po ohromném množství hezkých dopisů, které jsem od vás dostala. Téměř ke každé přihlášce byl přiložen alespoň listek s přáním zduaru a všeho dobrého.

Vydávat Československé noviny v Austrálii může člověk jenom tehdy, když ho to baví, protože zlatý důl to není a nebude. Člověka to baví a těší, když vidí, že to těší ty druhé. To je důvod, proč vám dnes chci poděkovat za pocit radosti, který jste mi dali a který si budu vždycky připomínat, když se třeba věci nebudou dařit, tak jak bychom si přáli.

Vaše

Jana Háberová

P.S. Pro nedostatek místa mohu uveřejnit jen malou část.

Milá pani Haberová,

Děkuji vám za zaslání prvního čísla "Australských hlasů". Je to od vás odvaha vzít si na sebe takovou jistě nesnadnou a náročnou práci. Nicméně vámale" držíme všechny palce" a věříme, že se vše podaří podle představ.

Se srdečným pozdravem
V. Prechystal

Redakcie "Australské listy",

Súhlasím, že "Malý čin je lepší než veľká nečinnosť". A želim vám úspech a vytrvalosť v dobrom úmysle, nech len vaše riadky sa hojne rodia pod redakčným perom a takto nás lepšie priblížia aj keď v ďalekej cudzine, našom novom domove, kde konečne spojíme úsilie naživat bratsky Čech a Slovák bez rozvratou. V cudzom svete správne slovo je liek.

Eva Bukoven

Milá pani Haberová,

Přeji vám i celému redakčnímu kruhu hodně úspěchů! Máme z vašich Listů radost.

S krajanským pozdravem
J. Gregor

Vážená pani redaktorka!

Bol som veľmi mile prekvapený našim časopisom A.L. ktorý sme túžobne očakávali. Sme radi, že už máme zase časopis, ktorý bude opäť zblížovať Čechov a Slovákov. Máte tam tiež skvelú redaktorku p. Čechovú, ktorú mám česť osobne poznať - srdečne pozdravujem a želim vám hodne úspechov, verím, že vydržíte.

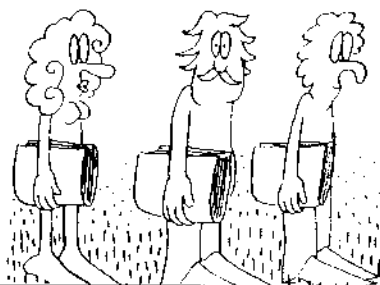
S krajanským pozdravom
Vic. Urban-Plavka

Vážená redakce,

Otazníky Karla Wendta nesmíme nikdy smazávat. Všichni ti, co pomáhali vytahovat Miladu Horákovou na šibenici, ti tehdejší Gottwaldové, Kopečtí, Slánští, Smrkovští, vlastní revoluci později většinou zavraždění anebo alespoň usuzování, ale i ti strůjci "Vítězného února", kteří ještě dnes mezi námi chodí, tehdy dobře věděli, že zahajují éru teroru v Čechách dříve nepoznaného, diktaturu proletariatu, leninské "létání třísek". Znovu s Karlem Wendtem zdůrazňujeme, že víme, že oni již tehdy věděli a vraždění i teror schvalovali, a že jejich (prý) slepé oči neprohlédly teprve až v srpnu osmašedesátého. Bylo by ostatně zajímavé uveřejnit alespoň jeden z nescetných úvodníků (předúnorových) Ferdinanda Peroutky v Lidovkách, v nichž varovala a nabádal - marně. Nastavujme s Wendtem znovu a znovu zrcadlo, třeba i Kunderům a Svitákům a Pelikánům. To jim budiž trestem.

9.9.1991

Bořek Šindler

Zajímavosti

V Rožmitále pod Třemšínem se loni utvořila Společnost Jakuba Jana Ryby s cílem ochrany rožmitálských památek, které mají vztah k J.J. Rybovi. Dále se rozhodla tato společnost pořádat koncerty, umělecké soutěže, vydávat Rybova dosud naznamá díla a vůbec celkově pečovat o jeho odkaz. Zatím vydali kazetu se sedmi dříve dosud neprovedenými vánočními písněmi, audio-kazetu z prvního provedení Rybovy "Stabat Mater" v chrámu Sv Bartoloměje v Plzni v provedení plzeňského symfonického orchestru a sboru, které zaznamenala Česká televize. Uvažuje se rovněž o natáčení životopisného filmu, který by byl tomuto vynikajícímu skladateli věnován. Jedná se o filmové koprodukcii s Rakouskem, režii by měl režisér Oleg Reif. Společnost má rovněž živý zájem o kontakt s Rybovými potomky a tak pokud náhodou někteří žijí v Austrálii, mohou kontaktovat předsedu

Jindřicha Háška.

Rožmitál pod Třemšínem č. 57,
PSČ 262 42 ČSFR

UPOZORNĚNÍ

Hledáme Soňu a Jiřího Machovi, děti pana Karla Macha, který žil do roku 1956 na adrese 57 Mitchel Street, Bondi, NSW. Po jeho smrti s nimi jejich příbuzní v Československu ztratili kontakt. Pokud znáte sourozence Machovi, nebo o nich můžete poskytnout nějaké informace spojte se s:

Miloslavem Štajnerem

Tomkova ulice 185
500 02 HRADEC KRÁLOVÉ
CZECHOSLOVAKIA

Praha plná strašidel

Ohnivý muž na Pořiči
Nepraktka & Švandrlík

Ohnivý muž na Pořiči bylo strašidlo, z něhož šla opravdu hrůza, a i ti nejstatečnější lidé před ním ustrašeně prchali. Teprve švec Matěj, když se v hospodě napil víc než snesl, dal se s ním do řeči. "Jé, ty krásně plápoláš!" zablábolil. "jakpěkně hřeješ! To já tak nehřeju!"

"Poněvadž nejsi zakletej," odpověděl Ohnivý muž ochotně, " a to ti řeknu rovnou, buď rád! Když seš zakletej, nic z toho života nemáš. Lidi se ti vyhýbají, domov nemáš, ženu nemáš, děti nemáš." "A na pivo chodíš?" zajímal se švec.

"Nechodím," zavrtěl smutně hlavou ohnivec, " to mám obzvláště přísně zakázáno, jelikož bych se mohl uhasit a nikdo by se mě už nebál."

"Já se tě stejně nebojím," pravil Matěj, " a jestli chceš, pojď mě kousek doprovodit. Můžeme si trochu povídat."

"To bych strašně rád," řekl vděčně Ohnivý muž, " dyť já už ani nevím, co se ve světě děje. Občas najdu kus novin, ale sotva je vezmu do ruky, už jsou v jednom plameni."

Tak spolu šli v družném hovoru až k Matějovu domu. Ve dveřích mu Matěj poděkoval za doprovod a řekl: "Aby tě za to Pánbůh pozdravil, kamaráde!"

Tehdy se Ohnivý muž rozzářil naposledy. Tři sta let čekal na křesťanské pozdravení a konečně se mu ho dostalo. Zmizel a před Matějovým prahem zbyla jen hromádka popela.

Jak jsem se stal průvodčím. Šimek & Krampol

Jako věčný student, který má školu rád, ale učení je pro něj ztráta času, neboť má hlavu plnou děvat, si hledám vždy na léto pokud možno dobře placené zaměstnání.

Letos na jaře, zrovna když jsem v kavárně u káfička přemýšlel, jakému řemeslu propůjčím o prázdninách své nadání, jsem v novinách spočítul zrakem na inzerátu Modrá armáda tě volá, staří se jedním z nás! Zatoužil jsem po modré uniformě tak silně, že jsem vyrazil z kavárny bez placení. V náborové kanceláři ČSD jsem vyplnil dotazník, kde například na otázku, z jakého důvodu nastupuji ke dráze, jsem odpověděl, že chci zjistit, proč se koleje v dálce sbíhají. Také otázka: "Byl někdo z vaší rodiny již zaměstnán u železnice?" mě nezaskočila a po pravdě jsem napsal, že můj dědeček Ferdinand pracoval celý život na lokomotivě jako topič a jeho parní: "Půl století pod parou" se jistě dočkají zaslouženého vydání.

A tak jsem byl přijat a prvního července jsem nastoupil jako pomocník průvodčího na trati Praha - Kralupy. Hned po několika dnech jsem zaháfoval ke svému novému povolání láskou. Dědečkovy geny ve mě zřejmě nabývaly vrchu. Jízda vláčkem motoráčkem mně přirostla k srdci. Dival jsem se z okna, pozoroval středoečeskou krajinu a co chvíli upíjel z bandasky kávu. Při každé vhodné příležitosti jsem se učil štipat jízdenky. Protože studuji na vysoké škole velmi dlouho, pochopil jsem tuto složitou a náročnou práci velmi rychle. Nechci se chválit, ani vytahovat, ale po několika dnech byly dírký skutečně jedna jako druhá, a to jsem se ještě při samotném pracovním úknu, takzvaném "cvaku" naučil na cestující usmívat.

Bohužel po nějakém čase jsem pochopil, že ne všichni cestující si moje roztomilé úsměvy zaslouží. Lidé si mnohdy stěžují, že služby vlakové přepravy jsou prý na nevalné úrovni, ale když jsem se ve své práci zaběhl, zjistil jsem, že převážná část viny není na železnicích, ale na lidech samotných. Je až s podivem, čím vším si lidé při cestování kráti volnou chvíli. Jeden loupe banán a slupky hází pod sedadlo, druhý vyřezává do opěradla neshušný obrázek, jiný vypaluje do plyše svůj monogram. Když jsem si postěžoval náčelníkovi stanice, pokrčil bezradně rameny a řekl: "Co s tím mám, Václave, dělat? Průvodčí jsou bezmocní a navíc jsou to většinou ženy. Ale viš čím ti, Václave, ve tvé práci pomohu? Budu ti držet palce." Hned druhý den mi průvodčí Bětuška sdělila, že v kupé číslo 3 nějaký člověk vyřezává do lavičky nápis Sparta do toho! Okamžitě jsem tam letěl. Řezbář samouk si mě ani nevšiml a s vyplazeným jazykem pokračoval ve svém hanebném díle. Na otázku, co to dělá, odpověděl: "Snad vidíš, mladá uniformo! Bezeslova jsem k němu přistoupil a bleskurychle mu vycvakl do klopy kožené bundy nápis: Ať žije ČSD! Situace se obrátila. "Co to děláš?" zeptal se řezbář. "Snad vidíš," odvětil jsem klidně a vyhodil mu nožič z okna. Pak jsem opustil kupé. "Bud' si stěžovat", blekotal občan výtvarník. "To můžeš, na nádraží Praha - Bubny," utrousil jsem a šel kontrolovat další cestující ptáčky. Vešel jsem do kupé, kde osmičlenná rodina právě poobědvala. Papirové kelímky, drobký, rozdrčené oplatky, dřívka od nanuků a polárek, ohryzaná

jablka, půlka vydlabaného melouna - to vše se válelo na podlaze a v sítkách pro zavazadla. "Kdy budou Roztoky?" ozval se otec a kopl rajče do rohu. "Roztoky jsou příští stanice, ale vy nevystoupíte, dokud tu nebudu vzorně uklizeno! Vyšel jsem na chodbu a kupě za sebou zamkl. Otec vyskočil a snažil se dveře rozrazit. Po chvíli marného namáhání dostal rozum a proměnil se spolu s dalšími členy rodiny v uklídkovou četú. "My už to, prosím, máme," ozval se po chvíli prosebný hlásek. Přistoupil jsem ke kupě a otevřel dveře. Rodina vypochoďovala ven. Otec nesl velký igelitový pytel odpadků. "No vidíte, že to jde," řekl jsem, "ČSD se opět těší na vaši návštěvu! "No dobře, dobře," bručel rozložitý nosič odpadků, " budu si stěžovat." "To můžeš, na nádraží Praha - Bubny."

A tak to šlo každý den. Stal se ze mě takový český Old Shatterhand. Hájl jsem ve vlaku právo a pořádek. Kde jsem tušil nepolehu, tam jsem zakročil. Když se mi podařilo udržet pořádek i při návratu rozváňených fotbalových fanoušků z mezinárodního utkání, byl jsem pozván na ministerstvo dopravy, kde mi bylo vysloveno uznání. V tom okamžiku jsem pochopil, že konečně dělám zaměstnání, ve kterém si mé práce váží. Na vysokou školu jsem se už nevrátil a další život jsem zasvětil dráze.

Vláček motoráček jsme si vzali s průvodčí Bětuškou do společné péče a po roce, kdy byl vyhlášen "vzornou vlakovou soupravou", jsme se vzali i my. V současné době žijeme velmi šťastně. Naším domovem je malý domek u trati se zahrádkou plnou květin a po dvorku běhá náš šestiletý syn Pěta. Když se ho někdo zeptá, co dělá tatínek, odpoví, že loví lumpy ve vlaku. V září začne chodit Pěta do školy. Zároveň bude třikrát týdně navštěvovat kurzy juda a karate. Chce být totiž také průvodčím. A tak to bude potřebovat. Alespon do té doby, než se někteří cestující naučí opět chovat jako lidé.

Ať žije vláček motoráček!

POZOR POZOR

Všechny milovníky tenisu
zveme na

Tradiční tenisový turnaj dvojic

který pořádá tělovýchovná jednota
"Sokol"

v neděli 24.11.1991

od 9 hod. ráno do 6 hod. večer

ve sportovním středisku v

MATRAVILLE, Bunnerong Rd.

Vklad za dvojici: \$ 14

(pánské dvojice a smíšené dvojice)

Přihlášky a šeky vystavené na:

Sokol Gymnastic Association
posílejte na adresu:

Jiří Vilimovský

3 5 Dudley Street, RANDWICK 2031

Těšíme se na vaši účast, nejen na
kurtě, ale i v hledišti

SLUŽBY A SERVIS

Máte-li zájem inserovat v Inzerci a v rubrice
Služby a servis, zašlete své inzeráty do redakce.

Uveřejnění v Inzerci - \$5

Uveřejnění ve Službách - \$10

CUISINE ART CATERING

Pty Ltd

dodá

veškeré lahůdky, zeleninové i ovocné saláty,
obložené mísy a další speciality

Přesné informace :

telefon: 525 3971

2 Kumulla Road, MIRANDA NSW 2228

Veškeré advokátní služby a rady nabízí

WEISS & Co., SOLICITORS

56 Yutong Street, East Sydney, NSW 2010
Telefon: (02) 332 22 55

L. J. HÁJEK

Registered Public Accountant & Tax Agent

poradí a pomůže se starostmi kolem TAX.

Česky a slovensky. Volejte: (02) 546 6629

88 Park Road, KOGARAH BAY, NSW 2217

AUSTRATRONICS

nabízí rychlou a spolehlivou instalaci

AUDIO, VIDEO a

FIRE ALARM SYSTEMS

P. O. BOX 863

KOGARAH NSW 2217

Telefon: (02) 580 5605 Mobile phone: 018 276 185

L E O COMPUTERS

Nabízíme od "Notebook" až do "Tower 486/33"

Systémy pro úřad nebo doma, pro navrhování i výrobu

český & slovenský "wordprocessor" T602

včetně opravného a překladového slovníku

SKODEX INTERNATIONAL

Unit 3, 5-9 Hunter Street

PARRAMATTA, NSW 2150

Tel 891 3599

Fax 891 2058

FRANK'S ROOFING

stavba a opravy všech druhů střech, okapů.

(tiles, slade, iron)

čištění střech a jejich natírání

PERFEKTNÍ PRÁCE ZA SLUŠNOU CENU

Telefon: 047 314 730

HABER - PILOT PRODUCTION

Nabízí Video záznam ze všech slavnostních příležitostí
REKLAMNÍ a TRENINKOVÁ VIDEA všeho druhu

Tel 891 6808

Večer 636 1873

Fax 891 5416

ALL INTERNATIONAL OFFICE MACHINES

Prodej a opravy nových i starších psacích
strojů. Pro krajany levněji!

Dílna a obchod- 102 Percival Road

STANMORE, NSW 2148

Tel 5693691 nebo 214 7402

Vladimír Bohdan

Václav Novák

457 9443

306 781

APPLIED COMPUTER SYSTEMS

Pty Limited

CAD/CAM

specialists

MICROSTATION, DRAFTeasy, SMARTCAM

Suite 11 / 83 George Street

Tel: (02) 891 3533

PARRAMATTA, NSW 2150

Fax: (02) 891 5416

BONDI REMOVALS

FURNITURE REMOVALS

& STORAGE

no job too small - no removal too large

LOCAL - COUNTRY

INTERSTATE - OVERSEAS

PHONE: 365 0993 FAX: 550 26 14

Hovoříme česky a slovensky.

HABER - PILOT
Pty Limited
PRODUCTION**AUSTRALSKÉ LISTY** měsíčník
Čechů, Moravanů a Slováků v Austrálii.Vydává: Haber-Pilot Production
Suite 11/83 George Street
PARRAMATTA, NSW, 2150
tel: 891 6808 fax: 891 5416

Vedoucí redaktorka: Jana Haberová

Redakční spolupracovníci: Karel Wendt
Marcela Čechová
Jaroslav Kovaříček
Aleš Nebeský
Miloš Ondrášek
Bořek Šindler
Jan Plavec
Karel Šindelář
Výtvarná spolupráce: Česta BorkertNázory redakce se nemusí ztotožňovat s obsahem příspěvků.
Uzávěrka dalšího čísla vždy dvacátého každého měsíce.

INZERCE:

Pronajmu dvougaroniéru v
Praze, I.kat. Veškeré pohodlí
a soukromí zajištěno. Ubyto-
vání pro rodinu s dětmi \$ 50
za noc, jednotlivé lůžko \$20,
Zn "Absolutní spolehnutí"Nabízím podnám v rodinném
domku v Toongabbie. Příjemné,
prostředí, veškeré pohodlí. Mladá
žena nebo muž, českého, či
slovenského původu vítáni.
Telefon večer: (02) 631 4786Ceny letenek do ČSFR
v říjnu a listopaduSydney-Praha
a zpět -\$ 1,499
Melbourne-Praha
a zpět -\$ 1,530
z Evropy do Austrálie
a zpět od -\$ 1,870Prodám českou knihovnu
(400-600knih),
buď v celku nebo ve větším
množství.
tel: 8196 005 po 6. hod. večer
Zn. "Levně"

BOHEMIA TRAVEL

telefon: (03) 510 2474
FAX: (03) 510 2482Rád bych se seznámil s
příjemnou, inteligentní ženou,
českého nebo slovenského
původu, kolem padesáti let, se
smyslem pro humor, která má
ráda turistiku a cestování.
Telefon: (02) 543 1117**AVRO film**
videoVideo záznamy všeho druhu.
Vysoká profesionální,
umělecká
i technická kvalita záznamu.12 Harrod Street
PROSPECT
NSW 2149

Telefon: (02) 621 75 86

DYNA ELECTRICS**JERRY TOMICHEK**vyučení elektrikář
(Contr. reg. No. 34751)
nabízí:všechny elektrikářské služby,
jak pro domácnost, tak pro průmysl.Instalace všech druhů zařízení,
včetně stabilního zdroje pro počítače.

Telefon: 631 4786

Knihy všeho druhu,vydané v ČSFR, starší i novější,
podle přání nebo podle zaslaných
seznamů obstarám, zašlu, i další
požadované věci.Jako právník vyřídím vaše
případné záležitosti v ČSFR či
podám potřebné informace.

Adresa:

dr. Rudolf Dočekal

Fričova 8,

120 00 Praha 2 - ČSFR

tel: 691 1321

UBYTOVÁNÍ V PRAZEv soukromí v centru pro
2 - 4 osoby. cena 40 DM za
osobu na noc včetně snídaně
Zajistíme odvoz autem
po Praze a okolí.Viktor Mikysek - Šubertova 6
120 00 Praha 2, ČSFR
z Austrálie: 0011 42 2 251546
v Praze: 251546Předplatné na **AUSTRALSKÉ LISTY** CENA \$2.60

Jméno _____

Ulice _____

Město _____

P. Code _____

Tel. _____

Stát _____

Vystříhnete a odešlete s poplatkem na
HABER PILOT PRODUCTION
Suite 11/ 83 George Street
PARRAMATTA, NSW 2150Předplatné - zaškrtněte
do konce roku 1991 \$7.80
Plus první polovina 1992 \$15.60
nebo plus celý rok 1992 \$31.20

**CESTUJTE S NÁMI
DO CELÉHO SVĚTA**

**BOHEMIA
TRAVEL**

1st Floor, 188 Commercial Road, Prahran 3181

Ph. (03) 510 2474, (03) 510 2482

A.H. (03) 878 8984 Fax (03) 510 2482

Lic. No. 31446

ZAŘÍDÍME:

Vaše cesty do celého světa, návštěvy z Československa,
cesty kolem světa, ubytování, půjčování aut,
EURORAIL- vlakem po Evropě, pojištění, cesty lodí,
cestování po Australii a další.

PODPORUJTE

ODEBÍREJTE

ČTĚTE

**AUSTRALSKÉ
LISTY**

JEJICH BUDOUCNOST JE NA VAŠI

**AIRBUS
A 310-300**

CSA

CZECHOSLOVAK

AIRLINES

FLY OK

FLY CSA

POHODLNÁ CESTA DO PRAHY A EVROPY
S VÝBORNÝM SPOJENÍM

SE SINGAPOREM A BANGKOKEM

Kontaktujte naše cestovní kanceláře nebo přímo:

CZECHOSLOVAK AIRLINES

Suite 808 Australia Square Tower

George Street, SYDNEY

Tel. 247 6196

CONTACT

P·R·I·N·T·I·N·G

A.C.N. 002 887 238

NAVRHNEME
GRAFICKY UPRAVÍME
KVALITNĚ VYTISKNEME
BAREVNĚ I ČERNOBÍLE
KATALOGY
OBCHODNÍ DOPISY
REKLAMNÍ NABÍDKY
SVATEBNÍ OZNÁMENÍ
VIZITKY
A DALŠÍ

Unit 4, 175 Gibbes Street
CHATSWOOD, N.S.W. 2067, AUSTRALIA
Tel. (02) 417 8555 Fax. (02) 417 5511

Superior Performance At An Affordable Price